

శ్రీమత్పర దేవతా యైనమః.

ప్రణయ సౌ రభ ము .

1140

ర చ య త లు :

కొండపల్లి గోపాలరావు,
హరి రామలింగశాస్త్రి.

115

జే. జ. నా. ద. :
అంధ్ర గ్రంథాలయ ప్రిస్.
1929

కర్తవ్యములు
గ్రంథ రచన.

పేజీ 12.

విజ్ఞప్తి.

ఉ॥ ఎందునులేవు పూర్వకవు ♦

లేగని త్రోవలు సత్కవిత్వని

వ్యందిమరందధారలు ర♦

సావహముల్ త్రిపురాసురారిమా

లీందుకలాభిక్తము ల♦ శ్లో

హీనము లయ్యువిలేమి గ్రంథముల్

సెందునె లోకమాన్యత, రు♦

చించునె కావ్యరసజ్ఞపాళికిన్ ?

ఇట్లు,

—కృతికర్తలు.

శ్రీమత్పర దేవతాయైనమః

ప్రణయసౌరభము.

శ్రీ రమణీయనేత్ర సరసీజయుగం బుపలక్యమాణరా
గారుణమై తలిర్పఁ బ్రణమీయాకృతిఁబూని మహేశునంకముం
జేరి గుఱుంచు మంగళ యశశశుభప్రతిపాదదృష్టిఁ గా
భూరుమహాస్వయం గుగుణలోలునిఁ బ్రచురరాజరాణ్యపున్.

గీ॥ అంతరాయాంధకారోపశాంతికరుఁడు
గండతలసారిమదజలఁకణచయుండు
గజముఖుఁ డభీష్టదుఁడు పోచుఁగాత జోగ
రాటనూజుని రాజేశఁకరాయు నెపుడు.

సీ॥ పరిపంథికవిగర్వపాథోధిబాడబ
శక్తి నే మాతృక • సంతరించె
తీవిమై గండపెండేరమ్ములను పద
మ్ములకుఁ గై నేసె నే • పూవుబోడి

శతవధానకవిత్వఃసామ్రాజ్యసింహాపీ

రంబు నెక్కించె నే • కంబుకంతి

సంతుష్టచిత్తరఃసానాయకులచేత

బిరుదు లిప్పించె నే • బినరుహాక్ష

గీ॥ నరసనన్నయముఖకవీశ్వరుల కాపె,
తద్వచఃకాంత, అమలినోదారచిత్త,
వరమకవిలాభిమానసంపద నొసంగి
యోముఁగావుత రాజేశభూమిజాని.

—o—o—o—

న లి.

చం॥ నరసకవిత్వతత్త్వవిలసనస్మృతి నాంధ్రధరాధినాయకో
త్కరవరిషత్సుధీవినుతకమ్రయశస్తరుణీవిలోలు సుం
దరరసభావగుంభితవధానవిధానధురీణు వేంకటే
శ్వరుగురుఁ జెళ్ళపిళ్ళకులచంద్రు భజింతుము వాగ్విశుద్ధికై.

—o—o—o—

కృతి పతి .

ఉ॥ రుద్రసమర్చనానియమః॥ రూఢుఁడు సారసబాణసన్నిభో
 న్ముద్రమనోజ్ఞమూర్తి కవిః॥ పుంగవనేత్రచకోరచంద్రః॥ డా
 ప్తదుఃప్రసంతుః॥ డర్థిజనపాలనః॥ నద్వృతుః॥ డంబురాశిని
 ర్ణద్రగభీరుః॥ డొప్పు నవః॥ నీస్థలి మాకృతినాథుః॥ దున్నతికా.

ఉ॥ అన్యతటిల్ల తాంగులముఖాంబుజముల్ పరికింపఁబోఁడు సా
 జన్యగుణప్రధానుఁడు రః॥ సాపరిపాలనకౌశలుండు రా
 జన్యకమంత్రిన త్తముఁడు • శాస్త్రవివేకధురీణుఁ డార్యన
 న్దాన్యదుఃషస్మదీయకృతిః॥ నాథుఁడు పౌల్పుఢరాతలంబునన్.

ము॥ శరవిద్యానిపుణుండు పద్మభవవంశక్షీర వారాశిచం
 దిరుఁడు న్న్యాయకలాప్రబోధనసమున్మేషాంతరంగుండుని
 ర్జరభూతప్రసవప్రసారిమధుధాః॥ రామాధురీమాధురం
 ధరవాగ్ధోరణియైన మాకృతిపు నః॥ న్నన్వచ్చు రాజేశ్వరున్.

మ॥ సరస స్తవ్యతావధానకవితాసాభాగ్యసంభాసి భా
 స్వరజంభ్యాల మహాన్వయ ప్రధితసుబ్రహ్మణ్యనదేశిణో
 ద్ధురకాదుణ్యకటాక్షులబ్ధకవితోద్యోగైకలోలుగయుగం
 ధరబుద్ధిప్రతిభాప్రభావిభవు నన్నన్వచ్చు రాజేశ్వరుఁ.

చ॥ సకలదిగంతసంస్థకరితత్తమకాతరదామలాంశుమా
 లికలను ములికానబకరేఖల శారదపూర్ణచంద్రచం
 ద్రికలః ద్రిమూర్తగోర్మివితతిఁ బరిహానమునేసిపొల్పుమా
 మకకృతినాయకావగివు మంజులకీర్తిరుచిప్రకాండముల్.

క॥ ఏతాదృశగుణనిధి కం
 బాతరుణీచిత్తపద్మభాస్వంతునకుఁ
 శీతలదృష్టి నార్త
 త్రాతకు కాభూరివంశ్యరాజేశునకుఁ.

గీ॥ భార్యహిత గౌరవము దేట • పలుపనంచి
 అంతముగాగ మేము వ్రామంగడంగు
 ప్రణయసారభనామ కావ్యంబునందు
 కల్పనాచిత్రమై యిట్లు కథచెలంగు.

శ్రీ.

ప్రణయసౌరభము.

ప్రథమవీచిక.

ఇరుకెలంకుల లతా, ధరణీరుహావళి

విరుల రాలించి బరాబరులు సేయఁ

బలువెంత వన్నెలఁ ♦ జెలువారు పులుఁగులు

జలవిహారైకపాంఛలఁ జెలంగ

నలసానిలము వీవఁ ♦ జెలరేగి నటియించు

తరఁగ మొత్తములు పెన్పరువుఁ గూర్చ

నందందు గఱకురా ♦ లవరోధ మొనరించి

కలగానరావనంగతినిఁ గూర్చ

గీ॥ జలచరంబులు రేగి యుష్పలను జిమ్మి

పూఁనైటోడల ముంపఁ దత్పుష్పరజము

గలియ మధుగంబులై శుభ్రజలము లలరఁ

బాటు ఝర మొక్కటి పరోవకారి యగుచు.

ప్రణయసారభము.

గీ॥ తద్గుణతటాంతిక సమాన • తలమునందు
చండకరచండకిరణ తైత్త్యప్రరోధి
గుర్మిసీతాఖరాజి సంకులవిలాస
కాననం బొప్పు వితతమాఝములగల్గి.

సీ॥ మాతులుంగలవంగ • మాకలద జంబీర
అద్భుత కదలికా • క్రముక చయము
నారిగి ఖామరు • నారంగ పున్నాగ
చంపక దేవకాంచన చయము
దేవదారుపతీర • దేవతాభాషోక
నాగరాశ్వత్థ హింతాలచయము
మాలతీమాలతఃకొలనాగసుగంధ
లుంగ కదంబ మామూలచయము

గీ॥ మల్లికాహిజలతమాల • మంజులమ్ము
పారిజాతనింబమహిళా • భానుగమ్ము
దేవవల్లభ నాగినీ • భావుకమ్ము
ఘనతరోద్యానవనము వీర్యమ్ము సతము.

ప్రథమ చి క .

కం॥ అందుఁ బ్రహ్మనోత్కరని

మృందస్మకరందబిందు ♦ నందోహమ్ముం
బొందిన యిందిందిరములు

నందడిఁగావించు మిగుల ♦ ఝంకృతు లొలయున్.

గీ॥ అంత మధుమాస మవ్వపి♦నాంతరమున

భానురంబయ్యె సుమనోవి♦కానమయ్యెఁ

గాంధజనము క్తదీప్తిని♦శ్వాసమయ్యె

కారికలకంఠకంఠనూం♦కారమయ్యె.

మ॥ అలిసిజాలము కుంతలన్నులయి సొం♦పారంగ, గుచ్ఛంబులు
జ్వలవత్సోజములై చెలంగఁ జివురు ♦ ల్పాదంబులై యొప్ప, నం
చలయానంబులు మందమందగతులై ♦ జానొప్ప వాసంతికా
జలజాతాక్షి వరాంగసౌష్ఠవము బె ♦ ల్పన్దాలెచ్చ నప్పట్టునన్.

సీ॥ వల్లవసంతాన♦భాసినర్వంసహా

జాతములో దర్శక♦జనముగాగ

అభినవ రాగబీ♦జాభివిన్యాసకుం

డిక్షుధన్వఁడు పురో♦హితుఁడుగాగ

ప్రణయసారథము.

సర్వజనాభిరంజకరూపపూర్ణవ

వన్యలక్ష్మ్యులు సుదంపతులుగాగ

ప్రసవపరాగై కరంకవల్లభిరామ

ఘనభూధరము సుఖాననముగాగ

గీ॥ వరఖగార్భటి స్వస్తినిన్వనముగాగ

భ్రమరఝంకృతులమలవాద్యములుగాగ

అరిమనోహరసుమము లక్ష్మతలుగాగ

ఉరుముదము గూర్చు వైవాహికోత్సవంబు.

సీ॥ అనుఁగు నెచ్చలియతో • నలుకఁ బూనిన నాథుఁ

డనురక్తిఁ బూర్వ నఖ్యంబు నొందె

పెడమొగం బిడి “నన్ను • బీడింపకుం”డను

మగువ తా బ్రతిమాలి • మగని గూడె

తాత పెండిలి యన్న • తనపొత్తికను గాంచి

“నా కెవ్వ రిత్తురే • నాతి” యనియె

మేడిపండులు వోలె • మిసిమించు జారకాం

తాజనంబునకు ధనంబుగలిగెఁ

ప్రథమవీచిక .

గీ॥ బాణులెల్లరు బెండ్లినంభావనలకు
పాణుచుండిరి కడుచిన్ని బాటలందు
నెల్లజనులమనంబులు ♦ వల్లవించె
పరమముద్దాయమాధవీవాసరముల.

క॥ అట వికచకుముదజలరుహ
పటలవిరాజితము చక్రవాకాదిఖగ
స్ఫుటరావముఖరిత మ్మురు
తటభాసిజలాశయంబు ♦ తద్దయు బొల్పుక.

ఉ॥ అక్కనమాట నందజము ♦ లంబువిహారమునందు దీవలం
జక్కఁగ దిద్దియావలకు ♦ సాగి ప్రధక్షిణ మాచరించుచుక
తెక్కల నీరముం జిలుకఁగిరించుచు మాటికి లేచి దవ్వునం
దొక్కటిగాగవ్రాలి నయఁనోత్సవమున్బొనరించుచుండెడిక.

గీ॥ ఉపలసంచయసంఘటితోరువేది
కాద్యయోపరిసంస్థాపితాద్వితీయ
నీరయంత్రంబు కాసారఁనీరములను
నిత్య మిడుచుండు వనధరఁణీజములకు.

ప్రణయసారథము.

మ॥ అననద్యాకృతి జన్మనుండొకఁడు మేఘానీకసంవ్యాప్తమై
న నభోమండలమాయనంగ గురుసంతాపాతిరేకంబుచేఁ
దనచిత్తంబు కళంకమై యపగతోత్సాహంబునై యొప్ప నా
ననకీతాంకువు ఖన్నమైవెలయఁ జెంతవనస్యమార్గంబులఁ.

గీ॥ సంచరించుచు దీర్ఘనిశ్వాసములను
నమధికోష్ఠంబుల నిగుడ్చు • జలన మొలయఁ
గూరుచుండును లేచు నంకుచిరచిత్త
గతులకుం జిక్కి మిగులఁ జీకాకుపడును.

ఉ॥ చెక్కిటఁ జేయఁజేర్చి యొకచిత్తరువై తనరారి జన్మనుం
డక్కనుదోయికోనల నిరంతరబాష్పజలంబు నింపు న
ర్దిక్కుల వింతవింతగ చలించెడి చూడ్కులఁజూచునంత పెం
పెక్కిన కోలార్భటి నహింపక సొక్కి విరాళి నిట్లనుకా.

గీ॥ ప్రకృతిపై చిత్రియై భవోల్లసితమంజు
భావుకోద్యానవనరసాలావనీజ
వల్లవంబులఁ గుత్తుకబంటి మెసవి
తరుణవిరహులశ్రవణభేదకముగాగ

ప్రథమవీచిక .

ఇంటఁదిని యింటి నానంబు ♦ లెంచు పగిది
గోకిలా! యేల వదలెదు ♦ కొనరికొనరి
క్షేమనందేశభావనోక్తి ప్రమైన
నీదు కలకూజితంబు నిర్ణీద్రమధుర

గణ్యమై తోచు నీప్రియాంగనకు గాని
అతిభయంకరశరనిపాతాభమగుచు
నాశ్రవఃపుటయుగళిని ♦ నాటుచుండె
గోకిలా! యేల కోల్పెచ్చదు ♦ కొనరికొనరి

నీకృతఘ్నతాఘోరాఘానీరదంబుఁ
బాటదోలఁగ భూరివ్రధంజనాభ
మగుననువు పుణ్యదంబయి ♦ యలరుచుండు
నది యనుష్ఠేయమగు నవశ్యంబు నీకు

వదరు టుడుగుము నామాట ♦ పాటిజేయు
మదను చెడునేని పొనరింప ♦ నలవిగాదు
యయది గామానువిద్ధమే ♦ యగును పికమ!
కుతికఁ గుదిలించి యేల వ్యాకులత గాంతు.

ప్రణయ సారథ ము.

ఉ॥ పాటెదవేల? నేఁ బలుకు ♦ వల్కులకుఁ నిలువంగలేని యే
భారము నీకుఁ దోఁచె వలవంతకు చిక్కిన మన్మనంబు ను
ద్ధారణ నేయవేల? పరతంగనులెఱ్ఱగఁజేసెదేల? హం
భారము మానవేల? చెడుకాలముఁ బొందెదవింక కోకిలా!

గీ॥ పోవుదారిని పోక బల్పొంగి నీకమ !

మాధవి నాల్లి యందు దన్మధువుఁ గోలు
మధువముల రేవుఁజేటిధర్మము? మదీయ
మానవములుగావె తన్మధుకరములు?

ఉ॥ పోలదు తేటలార! బలిభుక్పరివర్ధితమైన కోకిలం
బోలిమహాద్ధతింగనఁగఁబోకలుమానుఁడుపొంగడంచిమీ
వేల నతిక్రమింపకుఁడు ♦ వీనులవీలుచు భూరిఘంకృతి
కోలునఁజేరు దింక ప్రతికూలపునంపఁగితావులొప్పడి.

మ॥ నకలొన్న లితసారసోవరిరజన్సంభారియై మల్లికా
ప్రకరోద్భిన్నలతాంతగుచ్ఛకవిహారప్రౌఢుడై దండధా
రకకుద్ధాంతనితంబినీమకరికాళంకారసౌగంధ్యలుం
కరుడై పయ్యెర వచ్చె చంపక సుగంధస్థావితాకారుడై.

ప్రథమవీచిక.

గీ॥ అకట ! పాంథాభిమానాంకురార్థి మెనవు
మలయవవమానుఁ డేద, యీమాటఁజేడ
నాకు ననుకూలుఁడౌ లేడ , జోకయేడ ?
యనుచు వలవంతఁ దూలిన ♦ యంతలోన.

గీ॥ పొడుపుకడయందు పొడసూపె ♦ నిడుదలగుచు
తరుల నీడలు, జెందమ్మితఱుకు మీరె
వరుణకకుబంతరమ్మున ♦ వాడివేల్పు
తరుణలలికలు దలిరిచి ♦ తలల నెత్తె.

చ॥ కలకలకూయుచు ద్విజనితాయనులంబరవీధిఁ బారెఁదోఁ
కల నిలువెత్తి లేగలను ♦ గాంచెడి కోరిక తత్తరింప శా
లలకయి గోవు లేగెను, పొలమ్ముల వీడి కృషాణులిండ్లకు
వెలలిరి, భానుఁ డస్తధరఁజీధరకూటమునందు నిల్వగ.

గీ॥ మధురసాస్వాదనానక్తమధువకలిత
జలరుహంబులు బెన్నూతములు వసించు
శిథిలనిలయంబులో యనఁ ♦ జెన్నుఁ దొరఁగె
లోకబాంధవుఁ డవరాబ్ధిలోనఁ గుగ్గంకె.

ప్రణయసారభము.

గీ॥ తింత్రిణిపలాశములు నిందితము లయ్యె
దంటియముల దళంబుల ♦ తళుకు దొరఁగె
నిద్రకర్ణిక వడివాడి ♦ నిదురఁబోయె
వనజబాంధవుఁ డపరాంబుఁధిని మునింగె.

గీ॥ పొద్దుతిరుగుడుచెట్టులఁపొంక ముడిగ
రాణకుం దూరమైన శేరాణు లలరె
దిగ్భాసుని తుదికార్యఁదీర్తి యనఁగ
నంజంజాయ లొగి నాకఁనమున నిండె.

గీ॥ నళిననూత్యండపేటికాంతరమునందు
కళురపుంబల్కు లనగ ఋతుములు వెలసె
నూచికాభేద్యమై యొరుఁ ♦ జూడనీక
కటికచీకటి క్రమ్మె నల్లడలయందు.

గీ॥ భునవిచిత్రమ్ము ప్రకృతిరంగస్థలమున
వింతదై వంబు తెరలను ♦ విడుచుచుండె
నవుడు “గనరాడె నామిత్రుఁడైన” ననుచుఁ
గలయఁ గన జవ్వనుఁడు ప్రాచిఁ ♦ బెలుపు తోఁచె.

చృథమవీచిక.

గీ॥ లలి గులాబిపూతేకుల ♦ రంగుమీటి
తైరవాప్తునిమిల మాళాశబ్ది
నంద మలరార నొయ్యన ♦ నవతరించె
జారచోరమనంబులు ♦ ఝల్లు మనియె.

ఉ॥ తైరవపండముల్ విమలకాంతి దలిర్చె జనోరపాళి పెం
పారగగోలె దత్తరచయంబుదమంబుగుహంతరస్థలిం
జేరెను, రాగి జంద్రు సరసీజహితుండను శంకగాంచిపోం
గార నిమేషమప్పు విరహావ్యధగ్రాగిన చక్రవాకముల్.

గీ॥ అంబుజాక్షుడు పశ్యతో ♦ హరుడుగాన
వ్రజయువతులెల్ల నాకాశభాండమందు
నేరు పొలయ దాచిన నవనీర మనగ
గగనతలమున వెలుగొందె ♦ గడలివెన్న.

గీ॥ సాంద్రచంద్రికమించి స్వచ్ఛందధవళ
కాంతి జగతిని వెలిజిమ్మె ♦ త్కారుహముల
చాయలొప్పెను గుమురులై ♦ జవ్వనుండు
వంతపెంపొందె గాంచి యా ♦ ప్రాంతమందు.

ప్రణయసారభము.

ఉ॥ తావుల నుల్లసిల్లెడు ల॥తానదనాంతరసీమఁ జొచ్చి, య
తావునఁ బువ్వువల్లవవి, తాన మమర్చిన సెజ్జపైనఁ జిం
తావిలమానసాంబురుహుఁడై పవళించి శరణ్యమెంచి నా
నావిధమంజువాక్యరచనాచణచాతురి తోచునట్లుగఁ.

“మ॥ అలఘూద్యోధకుఁడైనదేశికుని వ్యాఘ్రహారంబుఁ బాటించి ని
శ్చలభక్తిన్నిరతంబు నిన్మోలుచు నఁగ శాసించెదోత్పద్దయా
నలిలమ్ముం గురిపించి మామకమహాసంతాపదావాగ్నికీ
లల నార్పంగ నశక్తవే తెలియవేలా? రాజరాజేశ్వరీ!

మ॥ తలఁపుల్లలవేమున్ను నీకరుణ సద్ధర్మానుకూలంబులై
ఫలవంతంబులునై యశస్కరములై ప్రజ్ఞాప్రదీప్తంబులై
వెలయఁగలేదె యిదేలయీపగిది నన్వేధించు నీయూహ చే
తులకోడించెద నాయభీష్ట మీదు తోడ్పాడ రాజరాజేశ్వరీ!

మ॥ అవధానంబినుమంతలేకయొగియూహలైక్కుగల్పించియం
దవరోధించెద వాచరించుతటి యందర్థంబు, శేషంబునం
దు విశేషంబు ఫలింపజేయవు దలంతుఁగదీనికి స్వేతువా
భవదుద్యోధ మలంఘనీయమని యంబా! రాజరాజేశ్వరీ!

మ॥ జతనంబుఁ బొనరించి మీఁదఫలవాంఁఁ ఛల్కితి నాంతర్యవా
త్తతినావిష్కరణంబుజేసి భునశాఁస్త్రప్రాక్త మార్గంబునఁ
స్తుతిఁజెన్నతి రచించు నన్ను కృరికృత్యుంజేయశకించు త్వ
న్ముతి నే నెట్టులెఱుంగుదుం దెలుపుమఁమ్మా? రాజరాజేశ్వరీ!

మ॥ అని చింతించుచునుండ జన్మనునినే త్రాబ్బుంబులన్నిద్రయో
య్యన నీహారసమానమై తనరే భారాధిక్యముగబొందుటం
గనుటెప్పల్ ముకుళించెఁ జేష్టుడిగెఁగఁ గాఢాతినిద్రాబ్రమా
ననతారాధ్యమునందుక్రిష్ణతనెఱుంగున్ త్వంబుబోకార్పగఁ.

శ్రీమత్పర దేవతా యైనమః.

ప్రణయ సౌరభము.

ద్వితీయ వీచిక.

అనుభవము

ప్రథమగారుడమంత్రాక్షరముల విని

శాములకు వోలె తస్కరవల్లవులకు

కొక్కొక్కో కోయి యనియెడు • కూత లంత

వినఁగనయ్యెను వేకువ • వేళ యయ్యె.

సీ॥ వండువెన్నల పటావంచలై పరువెత్తె

సాంధ్యరాగము నభిస్థలము నలమె
నండజంబులు కులాఁయమ్మల విడనాడి

యెలుఁగించుచు న్నింగి • నఱకుఁ బాటె
దీపికారళోద్దీప్తి వెల్వలబార

నలుదెస లలనల్ల • తెలివి మీఱె
జలజవండంబు రేకుల విచ్చి మిసిమీఱె

జక్కవల్ కవగూడి • నంతసించె

ద్వి తీ య వీ చి క .

గీ॥ కైరవంబులు వాడె, జంకోరచయము
గలతఁ జెందెను, నేలకొంగులను తలల
ముగుగులం బెట్టి పల్లవుల • పనఁదొరంగి
వయనమై నందుగొందులం • బాటి రవుడు.

చ॥ అసమశరప్రతాప మనలంటె, గళత్కబరీవిశీర్ణముఁ
బ్రసవవితానముఁ దళితలజ్జలు విశ్లేధనీవిబంధలుఁ
బినరుహలోచనన్ తుటిమి • వేకువమేల్కొను భర్తృనేత్రసా
రసములకుఁ ముహచ్ఛకునరాజి నొనంగి రెనంగు వేడుకకా.

గీ॥ సప్తపాథోధినాథదిశావిశాల
నయనఁ గదియంగ రాగిఁను • నభినవైరి
తరలె, దుబుదుక్కవాండ్లు 'శాంకర్తి మదంబ'
యనుచు భిక్షార్థ మరిగి రయ్యదనునందు.

గీ॥ నముచిసూదనహరిదంగనామతల్లి
నాసికాంచలకలితమా • నత్తునాఁగ
విప్రసత్తములర్ఘ్యము • ల్విడుచుచుండఁ
దామ్రవర్ణప్రపూర్ణుండు • తరణి తోఁచె.

ప్రణయ సౌరభము.

గీ॥ సంజతంజాయ విడి నింగి ♦ స్వచ్ఛమయ్యె
లోకబాంధవుఁ గని పాంధ, లోక మరిగె
క్షిప్రగతి, వారియెడల, తాకినశరీర
సంధుల నహర్కరుచులు భూషలుగ నదికె.

సీ॥ కొదమతుమ్మెదదిమ్ము ♦ నదలించు కరులపై
నన్యశిరోవేష్టనము ధరించి
విరులరేఖార్యియాదిలసితనిటలమ్ము
నను విభూతిని నేరువునను బూసి
లలితపల్లవపేళలంబైన పాణియు
గృమునందు ఛత్రదండములఁ బూని
ఁగి నవశరీరమూర్తి ♦ నవభుజించు పదంబు
లకు చిత్తమైన పాదుకలఁ దొడిగి

గీ॥ సారెకును ఘర్మబిందునంచయము వొరల
నఖముఖమ్ములఁ దన్మార్జనంబుఁ జేసి
వెనుక మరలింపఁబోని దృష్టిని నిగుడ్చి
బాటఁ జనుచుండె నపు డొక్క ♦ బాటసారి.

ద్వితీయపీఠిక .

గీ॥ కనువు గనువునఁ బెనుచక్కఁదనము వెలయు
నధ్వమున కిరుపార్శ్వంబులందు మిగుల
దట్టముగ నల్లుకొని భీతిదంబులైన
నాయుముఖరితప్రోత్తుంగవంశములను.

గీ॥ పవలఁ బెనుగొండచరియలఁ బవ్వళించి
రేలనలుగులు బయలఁ బిప్పీలికలను
మెసవఁ బడగొట్టినట్టి వల్మీకములను
రచ్చితనఖాంతురవిముద్రితమౌ గమల.

గీ॥ పొంచి పరికించు గోమాయువులను గాంచి
కనుల రక్తంపుజీటలు గ్రమ్ముకొనగఁ
జెవుల సారించి చెంగున జెలికటందు
చంగలించుచు పరువెత్తు శశకచయము.

గీ॥ తలిరుణ్ణంపమ్ములకు గమ్మదనముఁ బెంచి
తలిరుదిందులకైన విందుల రచించి
పూవుగుత్తులఁ గమ్మతావులను జిమ్ము
నహజసౌందర్యరాశి రసాలరాజి.

ప్రణయ సారభము.

గీ॥ ఖురవిఘట్టనధూతధూతసరపరాగ
మెగసి తనువులఁ గప్పంగ ♦ నిట్పరఁపుయు
గంబాకం డిట్టలంబు కిన్కను వహించి
రంకెలు ప్రతిధ్వనింపఁ బోరాడుచుండ.

గీ॥ అఖిలధర్మకార్యాచరణాధిలోల
చిత్తమై సర్వలోకంబు ♦ చెలఁగుచుండఁ
దొలకరించెను పుడమిపై ♦ మొలకలెత్తి
రాణఁదనరారె దూర్వాంకురంబు లపుడు

హరితవర్ణప్రపూర్ణయై ♦ యవని తోఁచె
శ్రవణముల నిక్కి చెలఁగి పుచ్చములతోడ
ముసరుకొను కీటకంబుల ♦ విసరుకొనుచు
ముందు పరికించుచుఁ శృంగముల నిగిడ్చి

మూపురంబుల వంచి పెన్బుస లెసంగ
బలబలీ వర్దచయము దత్పరత మేయ
చిట్టసాబగారు వచ్చని బీటినేల.

ద్వి తీ య వీ చి క .

గీ॥ కలయఁబరికించి యేదేని • గ్రామముకటి
దావున నె యుండవలె నంచు • తలచి కొంత
దవ్వు చనుదేర రవి నభాంఠిన్ఘటయ్యె
బత్తనంబొందు గాంచె నా • బాటసారి.

గీ॥ కని ప్రవేశింపఁబోవఁ బ్రాంగణపుభూమి
కెదురుగా నొక్కగృహమేధి • యేగుదేరఁ
బాంధుఁ దాతనిఁ గాంచి సంబరముతోడ
'అయ్య! యీయూరిపే రేమి?' • యనుచు నడుగ

నతఁడు 'కళ్యాణపుర మందు' • రని వచించి
'యెవ్వఁడవు నీవు, పేరెయ్య, • దెచటి కరిగ,
దేమి పనిఁబూని చనుచుంటి • వెఱుక పఱవు'
మనుచు ప్రశ్నించి మరియు నిట్లని వచించె.

చ॥ ఘనతరస్రాకుమార్యము జగంబున నెందనమానమైన దీ
తనువున, వీక్షణంబు సమదంబును నిశ్చలతాకరంబు నీ
కనుగవ, హాసమాయతెనుఁఖిప్రద మీముఖమందు గంటి యే
మని వచియింతు నీతనువు • నారయుభాగ్యము భాగ్యమయ్యరే!

ప్రణయసౌరభము.

కం॥ భీకరవన్యమృగాకర

మాకుధరము దాని దిశలయందున వృక్షా

నీకాగమ్యాటవి నీ

వేకరణి దాటినావొ ♦ యేర్పడఁజెపుమా!

శా॥ క్రూరుల్ చెంచులు మన్యముంగొనఁగనంకి కోచింపరేవేళలకా

దారుల్ దోతురు భీకరాశ్వులు లనూ, నస్ఫారదోశ్చక్తిమై

నారుల్ దీర్చిన విండ్లయందు శరసంధానంబుఁగావించి కాం

తారంబందు చరింపఁ గాంచి మది భీతంబంద కెట్లుంటివో?

గీ॥ ఆలఁగాచెడి గోపాలబాలు రయదె

నరసకోకిలకాకలీ, సదృశమైన

గాత్రరవముల నూత్ననంగతు లెసంగ

లీలఁ బాడెడి పదము లాలించినావె?

గీ॥ దధివయస్తక్రములఁ బురాంతరములందు

విక్రయమొనర్చి, తత్కుంభవితతిఁ దాల్చి,

కూరి శిశువులపై ప్రేమ, ♦ ఘోషములకు

తిరిగి చను గోపికలఁ జూచితే పథికుడ!

ద్వి తీ య వీ చి క .

మ॥ జలజాప్తుండు నభోంతరస్థుడయి శశ్వద్యానుజాలంబుచే
నిలఁగావించెను వేడిమంగలము నోఁయీపాఁథ! గమ్యస్థలిం
దలతుఁడవ్వని యీప్రియానముడుగఁదాత్కల్పితైకోపచ
త్యలఁగావించి భుజింపఁబెట్టెదను రఁమ్మా సద్దయాదృష్టితోఁ.

ఉ॥ పావనమైన దీదినము • భవ్యసమార్చనఁజేయ నీతిధిఁ
గేవలపుణ్యసంగతము • నిక్కమటంచు వచింతుఁ పండితుల్
గావున నాదు ప్రార్థన విగర్హణముఁ రచియింపఁబోకపాం
థా! దెనుదెంటరమ్మిక మనంబున సంతనమావరింపఁగఁ.

మ॥ కమనీయామలసుప్రసిద్ధకవితాఁకాంతాప్రియంభావుకుల్
విమలోదారయశస్కులుఁ ప్రధితవాఁగ్వేదాంతతర్కాదిశా
స్త్రముల స్నేర్చినపండితుల్ పురిని బెద్దల్ నిన్ను మన్నింతుఁ వే
గమె విచ్ఛేయుమి పండితాదరణసాఖ్యంబెన్న నీ కయ్యెడుఁ.

మ॥ వరగోమేధికపుష్యరాగవిలసద్యజోపలవ్యాప్తసుం
దరకోణాష్టకసంయుతంబుగ సముద్యత్ప్రాంశుదేవాలయం
బరుదై, గోపురహారియై నగరి కత్యంతాభిరామంబు స
స్మరణీయంబుగఁ గూర్చు శిల్పిధిషణాచాతుర్యమేపారగఁ.

ప్రణయసారథము.

గీ॥ అందు పద్మావతీనతీహావభావ
ములకు లోనయి, కలికాలకలుషనిచయ
హరణకలనాధురంధరుఁ ♦ డగుచు వెలసె
భక్తపాలుండు వేంకటేశ్వరవిభుండు.

సీ॥ విరులను, వేంకటేశ్వరపూజనార్థమై
రేవుమావును సమర్పించుచుండు
ఫలముల, నాఁకొన్నపాంథజనాళికి
రేయింబవళ్ళు సర్పించుచుండు
లతల, విలాసబాలాలోకదీర్ఘ్ణ
లికలుగా సతతమర్పించుచుండు
బొదరిండ్ల, భూదేవపుత్రవేదాభ్యాస
గృహములుగా సమర్పించుచుండు

గీ॥ పత్రముల, విప్రభోజనభాజనములు
గాగ నిడుచుండు సఫలతం ♦ గాంచుచుండు
పురమునకు దక్షిణతలాన ♦ వఱలుచుండు
ఘనతరోద్యానవనము వీక్ష్యంబు పాంథ!

ద్వి తీ య పీ చి క .

గీ॥ అర్థయూజనవిస్తీర్ణమై యెనంగు
నావనమునందు ధర్మశాలాభిధాన
హర్ష్యరాజ మంతర్గతమగుచు బెలయు
నతివిచిత్రాంచితమ్ము పీత్వమ్ము పాంథ!

సీ॥ ఎవ్వని నామనంస్కృతి భవాంభోధిని
మగ్నుల కు తీర్ణమార్గ మగును
యెవని మాహాత్మ్యనంశ్రవణమ్ము సత్కార్య
సాధనకాశలజనక మగును

యేవాని రూపనమీక్షణ జపతప
శ్చరణదూరులకు నంస్కరణ మగును
యెవ్వని యావానదృష్టి తైర్ధికచమూ
సంగతశ్రమ కువశాంతి యగును

గీ॥ యెవని సేవనమున నభివృద్ధి యగును
ధాన్య ధన బంధు మిత్ర సంతానసమితి
యతఁడు సర్వజనాభిపూజార్హుఁ డగును
భక్తపాలుండు వేంకటేశ్వరవిభుండు.

ప్రణయసౌరభము.

గీ॥ రద్దయాధీరగణితశాస్త్రప్రతీత
లక్షణవివేకచిత్తుడ ♦ బ్రాహ్మణుండ
శ్రీశనామాంకితుండ విశ్వేసే మామ
కాతిధేయంబుఁ గొనుమయ్య ♦ యధ్వసీన!

చ॥ అనవుడు సాంఘుడారనిమహాద్యుతివాక్యము లాలకించి యి
ట్లనియె 'మహర్మ! స్నేహిరహి! తాచరణత్వరమానసుండనై
మునుకువబోవుచుంటిఁదల! పోయము విప్రనిగాగ నన్ను నీ
జనములు బిల్పుచుందురును! శర్మయటంచునిరంతరమ్మునుకొ

ఉ॥ దైవముపైన భారమిడి ♦ దారినితప్పక మిత్రకార్యదీ
క్షావినియోగబుద్ధినయి ♦ కాననమందున వచ్చుచున్న నా
కేవిధమైనభీతి జనియింపదు చిత్తము సంచలింప దా
యావిషమాధ్వ మట్లె యసహాయతలీలగ నిర్గమించితికా.

గీ॥ మీరు నాయెడఁజూపిన ♦ గౌరవమునఁ
దనిసెఁ జిత్తంబు గణితశాస్త్రజ్ఞ! యింక
కాలయాపనసేయంగఁగొదు మీఁద
నరుగవలయును శార్య మత్యవసరంబు.

ద్వి త య ది చి క .

గీ॥ భావకాలజ్ఞఁడవుగానఁ ♦ బ్రశ్న మొకటి
కలదు దానిని దయఁబూని ♦ తెలిపితేని
విందుపెట్టిన వున్నెముం ♦ బొందఁగలవు
వేగమె వచింపుమయ్య యోవిమలచరిత! '

మ॥ అనజోస్యండుస్వహస్తపర్వగణనఁ ♦ భ్యానంబుగావించి మో
మునహాసాంకురముల్ జనింపఁబఱికుం ♦ బూజ్యున్ సుశర్మాఖ్యుని
గని పల్కెన్ 'మహనీయ! నీతలఁపు సా ♦ కల్యంబు సాఫల్యముం
గనెడున్ సందియమింత లేదు మెనవం ♦ గారమ్ము మాయించికిన్.

గీ॥ శ్రమఁదలంపక ధర్మభేదమునఁబోక
ఘనతరానన్త విడఁబోక ♦ కార్యములకు
జతనమొనరించు నరులు నిన్సంశయముగ
వాస్తవంబుగ నఫలతన్ ♦ బడయుచుందున్.'

గీ॥ అనుచు సంతృప్తచిత్తు నయ్యధ్వనీను
వెంటనిడుకొని యిలు సేరి ♦ పెరిమమీఱ
నర్ఘ్యపాద్యాదినతృప్తు ♦ లందఁజేసి
కుడువఁబెట్టెను సంతృప్తి ♦ గడలుకొనగ.

ప్రణయసౌరభము.

ఉ॥ అంతట తన్ని శరణమునందు నుకర్మ పథిప్రయాన మం
తంత నపాస్తమై వెలయ ♦ నామెతఁ బెట్టిన నారగించి బల్
సంతసమంది శ్రీశు నెడఁ ♦ జాలకృతజ్ఞతఁ జూపి స్నేహితో
దంతమెఱుంగమిఁకామదినిదద్దయుయోజనఁ జేసియచ్చటన్.

గీ॥ శ్రీశముఖపారజనుల పీఠ్మించి వారి
తన్నియొ చిహ్నములఁ దెల్పి ♦ 'యిట్టివాని
నచటన నను గంటిరే ♦ యెఱుఁగఁజెప్పఁ'
దనుచు ప్రార్థింప వారెల్ల ♦ రరయ మనిన.

గీ॥ పయనమై కొంతదవ్వుక్క ♦ పథమునంటి
చనియు శ్రీశునివలనఁ దా ♦ వినినయట్టి
శ్రీలికాటవినిం బరికించి చొచ్చె
ననుఁగుఁ జెలికానిఁ గనుఁగొను ♦ నానతోడ.

చ॥ అరడటుసొచ్చుచున్నయెడ, యామృదికాగతమంజుమారుతో
ద్ధతపరిసారిముల్ కడుముదంబిడుచుం జెలరేగి శాస్త్రుచో
దితశకునం బొసంగెను మదికాశుభమే యొనగూరునంచునెం
చి తమిని ముందుబోయి కనెఁజెన్నదలిర్చెడుసౌధరాజమున్.

ద్వి తీ య వీ చి క .

శా॥ ఆసాధోపరిభాగమందు తనుకుఁ ద్యన్యాసహస్తద్వయుం
డై సంక్షోభితచిత్తుఁడై నిశితవీఁక్షాలోకితోద్యానుఁడై
వాసింబాసిన యాననాబ్జయును సవ్యస్కంధమం దూని, పె
న్నాసిం దూలెడువానినొక్కయువకుఁ న్నాంబెఁ గనుశర్తాఖ్యుఁడుగా.

గీ॥ అరసి నిర్భరమోదమఁగ్నాంతరంగుఁ
డగుచు సోపానముల నంటి ♦ హర్ష్య మెక్కి
దరికి జని వేగిరమున నొక్కరములదర
'శ్రీధరా! నభా!'యని కాఁగిలింపఁ బోవ,

మ॥ కనుగోనల్ దిగునక్రలఁ జలుగుచొక్తాయార్ద్రమైయుప్పఁజూ
వనివార్యంబు నిమేషతం దనర గాఁధాలింగనప్రక్రియో
న్మనుఁడై దోయ్యగమెత్తినయ్యునిగుళఁర్మంబాంధునింగాఁగిలిం
చెనుహర్మ్యస్థితుఁడై నశ్రీధరుఁడువిచ్చిన్నోరుమాంద్యుండొగి

గీ॥ అంత వారలు పూర్వమైత్యాతిలేక
మొరయ క్షణకాలమట్టులె ♦ జరపి నీదపఁ
గూరుచుండఁగ శ్రీధరాఖ్యుని నుశర్మ
నేమ మడుగుచు మఱియు వచించె నిలుల.

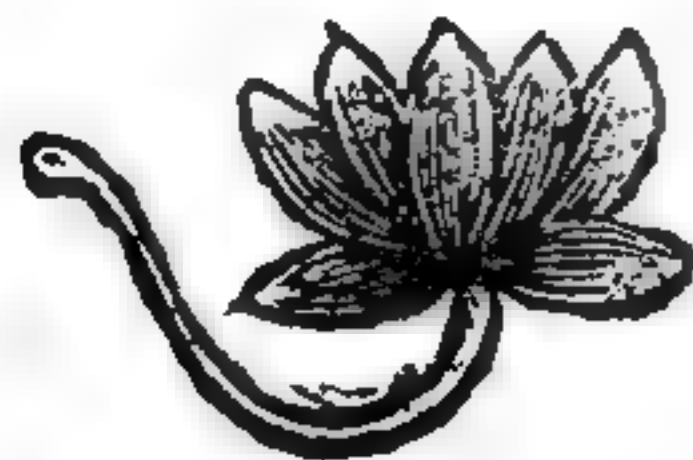
ప్రణయసౌరభము.

ఉ॥ 'నన్నును బంధుసేవకజనింబు మొఱంగి, యగమ్యమైనయీ
తెన్నున భీతిలేక జనుఁదెంచుటకుం గత మేమి? నెయ్యఁదా!
త్వన్నిలయంబుఁ జూడఁ గడుఁదవ్వగు నిచ్చటికివ్వు డిందు నీ
వున్న కఠం బదెట్టిదగు • నుమ్మలికం గననేల? తెల్పుమా!

ఆ॥ నిందుచందమామ • నిరసించు నీమోము
వాసిఁబాసె, రాహుఁధయమునోలు
వెఱవదేమి నిన్ను • వెంటాడుచున్నది
తెలుపు వేగమే ను,ధీవతంస!

ఆ॥ నిన్ను గాంచనట్టి • నిముసంబు దినముగా
గడపి వెదుకవచ్చి • కడకు సిన్నఁ
గంటి నివట ముదము, గంటి నీకఠఁ దెల్పు'
మనిన శ్రీధరాఖ్యుఁ • డనియె వంత.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

శ్రీమత్పర దేవతామైనమః.

ప్రణయసౌరభము.

తృతీయవీచిక.

ఒకదినంబున హయము నే • నొండునెక్కి

యన్మదీయా ప్లబంధూత్క • రావనోక

నాభిలాషను భూరిఘంటాధ్వ మంటి

నరభనంబున వేఁబోవు • నమయమందు

గగనతలమెల్ల నలిలదా • కాంతమయ్యె

గారుచీకటు లలమె నల్లదలయందు .

భయదహంకృతి మోసె నబ్ధములు మెఱువు

లొలసి కన్నుల మిటుమిట్లు • కొలిపె నంత

విధివశంబున నావాజి • బెదరిబెదరి

జవనధారావిశేషపాటవము దోప

నూతనాధ్వంబు నంటి నన్న • గొనిరాగ

ప్రబలవననావధూతాబ్ధివటల మగుచు

ప్రణయసారభము.

సఖము బెలివోందె మంజుశాంతార మియది
గొత్తతా వొట మనము సంకుచితమయ్యె
జీవిఁ బెన్బత్తి మిగులఁ బ్రార్థించుకొనుచు
యానజనితప్రయానంబు ♦ నడవనెంచి
తురగముగ దిగి యందందుఁ ♦ దిరుగుచుండ
సరసమై వీనుడోయి కుర్చవముగాగ
చెలగి చేతనాచేతనంబులు గరంగ
భునతరమనోజ్ఞమాధురీగాన రావ
మాలకింపంగఁబడియె నయ్యవసరమున.

ఉ॥ ఆ రవమెట్టిదో తెలియఁనానని నేఁ జని మంజువల్లికా
గారమునందుఁ గాంచితి చొకారఁపుఁగుండనపుక నలాకనున్
గేరుశరీరముంగలిగి ♦ కెంపువనక హసియించు మోవిసిం
గారమురేకులెత్త లలిగానముఁ బాడు విళాలలోచనక.

చ॥ కనుఁగొనిచెంతకేగి “నవకంజదళాయత నేత్ర!”యంచుఁబి
ల్చిన పిలు పాలకించి వెనలేచి పయంటను దిద్దుకొంచు న
న్గని పొదమాటుజేరె యెలనాగ, తదీక్షణకోణశాతమా
ర్గణనిచయప్రసాతననిరస్తధృతిగ గడుదూలితిగ సఖా !

తృ తీ య వీ చి క .

చ॥ ఒక యబలావయోధరమః శూన్యధ్వరపంజరసీనుయందు మా
మకహృదయాండజంబునువ్రేమాదవశంబునఁ జిక్కఁ జేసి నే
నకట! విమోచనోచితముః తై నప్రయత్నముల న్రచింప మా
టికి విఫలత్వమందితిఁ గడిందినహాయములేమి మిశ్రమా!

గీ॥ మును విలోకించినట్టి పూఁబోడులందు
తవులదాయెను నాదుడెందర బయారె
యానలఁతఁ గన్నదాదిగఁ నందె తవిలి
మరలిరా జేమి చిర్ర మీ మాడ్కిఁగనిన?

మ॥ కనుగొన్నంబులకాంక్షరంబులొదవెన్దాయంబుకంపించెఁ దో
చెనునిట్టూరువు దీర్ఘమై, తనువు వాసింబాసె, చాపల్యపుం
గొసముంటొందెనుమాననంబనఘనంకోచింపఁగార్యంబుగా
దని నే నొచెద నెట్టులాచెలియ నెయ్యంబింక నాకబ్బునో?

గీ॥ ప్రేయసీమోహనై కమూర్తిని గనంగ
నగ్గలఁపుమోదమందు మదక్కియుగ్గ
మితర మేమియు వీక్షింప నేవగించు
వహ్వరే! ప్రణయసంబంధః బాంధవంబు.

ప్రణయసారభము.

మ॥ విలసచ్ఛారువిశాలసేరముల నావిరూపతమై కజ్జలో
జ్వలమై నిద్రపుఁజెక్కుటద్దముల నిచ్చగా గ్రీడఁగావించి ని
స్సలమై నూతనయావగంబునొగివిఁ న్నవ్వుంబుఁగావించుచుగా
బొలుపుంగూర్చుడుబాబుఁబావురెలువఁ బూబోడి భా
వార్థముఁ.

మ॥ పరదేవీ! రుణప్రసారమున నేఁ బాంథుండనై కాననాం
తరసిమందిరుగాడుచుం దుదకుఁ ద్వత్సంగీతమాధుర్యవి
స్ఫురణ నీవైనలఁ గ్రోలివచ్చితిని నీమూర్తింగనుంగొంటిశ్రీ
ధరనామాంకితుఁడఁ రసాదివిజుఁడఁ తన్వంగి! వింటేకదే!

గీ॥ ని న్నలుగఁజేతువేమొఁ తన్వీ! యనంగ
'విష్ణుశక్తిభానవృద్ధీసురుసకు
ననుఁగుఁగూతుర నీలఁగఁత్యాణపురమె
యాలయము మాకు, పాంథుడఁ వైతివేని
ఎవతె ప్రణయిని? నీ' కః యెదిపలికె.

అ॥ ఉవిదకెంపుమోవిచివురూచికొని తేనెఁ
జిలుకరించు నుడులు ♦ మ. లుకు లగుచు
జెవులఁజొచ్చి నాదుచిత్తమ్మున న్నాటి
దిటవుబొందళంబు ♦ దివిచి చించె.

తృ తీ య వీ చి క .

ఉ॥ అనిభునోత్తి జాలవిభులారము నామది దొండడింపఁగఁ
నూనవృషశుక్లఁడే సెగుటిఁజూచి శరంబుల నోర్పుదక్కించం
ద్రాగననోడఁ జిత్తగతమైన యభీష్టము దెల్పువేళ యం
చేను దలంచి యీపొదరుఁటింటి మరుంగునగ్రొమ్మెరుంగునుం
బోనిమెయింజెలంగుచెలిఁబోవృదయేశ్వరియంచు తెల్పుఁగఁ.

మ॥ పదయుగ్మాశ్రితహేనునూపురసుశబ్దంబుల్ వెనకఁమోయన
స్థదియన్వచ్చి మిదంబు వెల్లిగొన నిష్కాపట్యభావంబుతో
“నిది నిక్కంబునని యీసరముఁగొమ్మొకన్యకాత్వంబును
దుదముట్టింపు”నుటంచున సరము నెంతోభక్తి నాకీయరాఁ.

ఆ॥ అప్పు డలనుదండ • నంది మోహంధుండ
నగుట నాపెకరముఁదీగిచి నాదు
ముద్దులుంగరమ్ము • బూబోడి వేలిని
బూన్చి ముద్దుఁగొనఁగఁ • బోవు నంతఁ.

చ॥ కనుఁగవ కెంపుమీర నెఱిఁకొనసియాడ జిలుంగుకంచుకం
బునఁ గడుపర్తులంపుజిగిపుత్తడిరంగుహారంగుగుబ్బ లే
పునగుఁదయంగఁ బైట యుడివోవగఁగీల్జడవేల్లు నాదుమే
నినిఁ గనుకందఁజేయఁ జెయి • నెట్టననీగి ననుకవిదిర్చి తాఁ
జని దపుదస్త్వలన్నిలిచి • జాణతనం బొరయంగ నిట్లనుక.

ప్రణయసారథము.

గీ॥ 'తలికుఁబ్రాయంపువాడవు ♦ ధర్మవేత్త
విటుల సంతక్ముఖుండవై ♦ యిట్లు నన్ను
బలిమిఁ బట్టంగ నెంచితి ♦ పాంథ! నీకు
ధర్మహాని రచివంగఁదగు నె యనుడు.

శా॥ కాంతా! చిన్నతనంపుగోల వనురాగప్రోద్భవప్రక్రియా
నుంజెనంగమనింపజాలని నినుంజూడక మనంబెంతయు
జిగిసావేళముల వహించెడిని నా ♦ చెయ్యనధర్మంబుగా
సంతోషవ్రతిపాదిగా తలఁచి నా ♦ సంధింపవే కాగిట.

మ॥ నినుఁ గన్నారఁగఁగాంచి నీపలుకువృత్తి రేజమందెంచినా
యనురాగంబెఱిగించితిం గరినతామ్రైకచిత్తంబున
ననవిల్తుండుహుటాహుటి ములుకులన్నాపైబ్రయోగించెడి
వనితాశోకశిరోవతంసమ! ♦ ననుం బాలించ నాయంబగు.

ద్వీపద॥ అనుచుఁ బెద్దయుడడ ♦ వారీతి మిగుల
బలిమాలుకొను నాకు ♦ ప్రత్యుత్తరంబు
నొగంగఁ దరితీపు ♦ నొనరించినట్టి
యాపె నుద్దేశించి ♦ యంటి నిటు సఖ!

తృ తీ య వీ చి క .

మ॥ ఒకమున్నూరువచించిన నివసపు నీయూహప్రమాదంబునే
రకయాదేశికుఁడెవ్వఁడో నుమతి! పోరంభించిబోధించె న
ర్వకళాపాండితి దాని నంత నతివా! వ్యర్థార్థమం దిట్టులూ
రకవెచ్చించుట చెల్లునే? చలముదూరస్థంబుఁ గావింపవే !

అ॥ అంచు నేను పలుక ♦ నాలించి బాపురే!

యనుఁగుఁ జెలులు నన్ను ♦ నరయ నిటకు

దెరుకవత్తు రివుడు ♦ వేళాయె నివ్వటి

కరిగి రేపు వత్తు ♦ నని పలుకుచు.

మ॥ నొనటా దిద్దినబొట్టు ఘర్మలవసంఁదోహైకసమ్మార్జన
ప్రసరమై కనుదోయి కూఁగు చికురఁవ్రాతంబు దృగ్వారణో
ల్లనమై తొందరపాటుదోవ నడలు ♦ నాణింప వస్త్రాంచలం
బసియాడంగఁజఁనె వివృత్తముఖమైయయ్యింతిమిత్రాగ్రణి!

గీ॥ అటుల వందించి చొరవమై ♦ కుటిలచికుర

పొదలమాటునఁ గనరాకఁపోయె నంతఁ

దెఱవపోకడ మిదిని జింఁగించుకొనెడి

నాకు మోదము నిడపు వన్యములు చెలుఁడ!

ప్రణయసారభము.

సంద్రచంద్రిక మిగుల నశనహ్యమయ్యె
బొడరుటింటను బవళించి ♦ నిదురఁబోతి
నిన్నరాతిరి, తెలవార ♦ నిదురలేచి
తెఱవరూపును మదినిఁ జిత్రించుకొనుచు
తెఱవరాకను మదినిఁ జిం ♦ తించుకొనుచు
వేచియుంటిని నినుఁగంటి ♦ వేడ్కఁగొంటి
నటుల నత్తన్నిపొందు హత్తింపఁగలవా ?
యిక భారంబు నీమీఁద ♦ నిడినవాఁడ
ననవుడు నుశర్మ మిత్తుని ♦ కనియె నిటుల.

మ॥ కలశంబొందకు మిఁక మిత్రునర! జోక నీకు సంధింతు నీ
తలపోతగా నెఱ వేర్తు నాకొలదియత్నంబుల్ నెఱింజేతు న
త్తలిరుంబోడికి నీకు దట్టమగు నేస్తంబుం బొసంగింతు నా
చరితారంబెఱిఁగింతు లోకముల నాసింజెడివర్తించుదుగా.

గీ॥ శ్రీనతీపూజనాప్తవిశేషబుద్ధి
వైభవఁడవై న నీ వింక ♦ వగపుమాని
భావిభావుక కార్యార్హా ♦ పథక మొకటి
యల్లు మనవుడు శ్రీధరుం ♦ డనియె నిటుల.

తృ తి య వీ చి క .

ఉ॥ ఏకరణిం దలంగును ను ♦ తేగతి నా నెలిఁ జూతు నింతసౌ
భ్యాకరమైన మేను విరఁహనల మట్టిభరించు? నెన్నడే
జేతురునే తదీయకుచఁసీమమలంగడిభాగ్య మయ్యరే!
యాకమలాక్షి సోయగమునంగుకొఁతయెలేదు చూడగఁ

గీ॥ కరపదాననవనజము ♦ ల్లలుగు కతన
ప్రతతలావణ్యసరసి యఁవ్వనజగంధి
యూరురంభాననీజంబు ♦ లుండకతన
ప్రథితలావణ్యభూమి యఁవ్వదతిమిన్న.

సీ॥ సంపూర్ణపూర్ణిమాఁచంద్రికాధవునై న
ముద్దుమోమున నొక్కఁమూలఁద్రోసి
యశ్రాంతదాననిఁవ్యందద్విపమునై న
యానంబునను సిగ్గునందఁజేసి
శాద్వలోపాంతసంఁచారిమృగమునై న
దృగ్బాలమున వెక్కిరించివై చి
వర్షాగమారంభఁవారిప్రదమునై న
జాను కీలెడ నెకఁసక్కెమాడి

ప్రణయసారభము.

గీ॥ విమలహేమవికారకుంభములనైన
మెఱుఁగుఁ జనుదోయి మైమించి ♦ మేలమాడి
వెలయు నారామ యెప్పు డివ్వినచునకు
వచ్చి తమిహెచ్చఁ గాఁగిటఁగ్రచ్చుఁ చెలుఁడ!

చ॥ మణిఖచితాంగురీయకసమంగిరమైన యనామికం గనుం
గొని సరి నవ్వరేనియనుఁగుంజెలులాత్తులు ప్రశ్న నేయుచో
వినివిననట్లుగా మరుగుఁవెట్టునొ' వెట్టకనన్ను నల్వరం
దునవెలిపుచ్చునో మనసుఁత్రోవలగుట్టునయఁదుచాలునో?

మ॥ నకులంగూడి చరించుచుండగమనఁశ్చావల్యముం దారునే
“రక యేమేయిటులుగటివేమె తెలుపఁ, రాదా వచింపంగదే?
యికదాపంజనదే”యటంచు తను నెంతే వారు లాలింప న
ద్వికచాంభోజదళాయతాక్షి యెటులావేళబ్రవర్తించునో?

ద్విపద॥ అని భయచింతావిలాత్తుడై యటులఁ
గొంత చింతించియుఁ ♦ గూరిమి చెలిని
యాసుశర్మను ప్రబుద్ధాంతరంగాచ్చ
పాటవముదలిర్పఁ ♦ బరికించి ‘హితుఁడ!

తృ తీ య వీ చి క .

స్వప్రయోజనవాంఛ ♦ సరకునేయకయ
నుఖకష్టముల మనఃస్సనః దలంపకయ
మిత్రోపకృతి కుద్యఃనుంచు త్వాదృశుల
హితుల సందర్శనం ♦ బీ దుష్టవేళ
ప్రాప్తింపఁజేసిన ♦ పరదేవి నంబ
గురుదయామయ నెట్లు ♦ కొనియాడనేర్తు
మామకాభీష్టంబు ♦ మహితప్రయత్న
పూర్వకంబుగ నెట్టి ♦ పాచ్చెంబులేక
నెఱవేరుననియె చింతింతును చెలుడ!
నవ్యసుస్కంధ విన్పందాదులొకట
శుభశకునంబులఁ ♦ జూపట్టుచుండె
నీతివిజ్ఞఁడవైన ♦ నీచేతనివుడు
పనిఁగొంట దక్క యుఁపాయంబులేదు
యీ దక్కినవుదెన ♦ కేగినయట్టి
సకియ నీనులకు మత్సందేశవాక్య
కిసలయంబులను భక్తింగయినేయఁ

ప్రణయసారథము.

బొమ్ము కుంటెనతనంబుం బూనవలసి
వచ్చె నేయని తడవం బనికాదు
తరితీపునేయుట ♦ ధర్మంబుగాదు
కార్యసాఫల్యానఁ ♦ గడఁగు మటంచు
పలుకు శ్రీధరునకు • బదులు గుళర్మ
వచియించె నిటుల సంబరమురేకెత్త.

గీ॥ సిస్తులామూల్యరాగ సందేశవార్తఁ
ద్వదనురాగినికిం జెప్పఁదగి చెలంగు
స్వర్తతను నీకు నాయెడ ♦ నరయఁజేసి
నట్టి యుంబిక వందనీయయ సతంబు.

మ॥మునుసామీరిరఘూత్తమప్రణయసంపూర్ణార్థసందేశవా
ర్తనుగొంపోయిమహీజకుందెలిపిసాఁద్రస్వచ్ఛకీర్తిచ్ఛటఁ
గని లోకోత్తరపూజ్యుడైనగతి వీకనీదునందేశవా
ర్తను వాకొందుమదంబికాసమను నీల న్నీకుహంచెదఁ.

తృ తీ య వీ చి క .

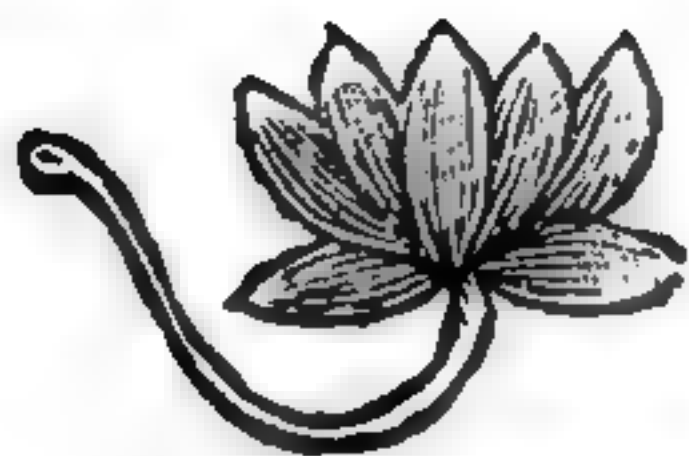
కం॥ అని తన యీకోల్కున్నుగ

చన శ్రీధరు నచటి యునికి ♦ శాసించి వినూ

తన పరిణయ సంధానక

లనమతి యాతండు నమతలంబైన పథిగ.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

శ్రీమత్సర దేవతామైనమః.

ప్రణయ సార భవము.

చ తు ర వీ చి క .

ప్రలుకంభుజిగిమించి • గులకించు గుంకుమ
బొట్టు నెన్నుదుటను • ముద్దుకులుకఁ
దెనుకావులను • ముక్కు • గొనఁబుఁ బూవులబంతి
నునుకీలుజడయందు • నను జెలంగఁ
జికిరిజల్తారువఁన్నికఁగొన్న చెంగావి
వలువపింజలు పదంబుల నటింప
నచ్చంపు వెలిమించు లలరించు వెండిపా
వడలడ్లుదమ్ములఁ • బ్రజ్వరిల్లఁ
గీ॥ దభుకురతనంబుఁ జెక్కడంబులను గొన్న
మేలిమి పసిండిగాజులు • గేలుదోయి
నలర నెలదోటఁ బొదరింటి • యందు నుండి
చెలువ యొక్కతె సకితోడఁ • బలికె నిటుల.

చ తు ర వీ చి క .

చ॥ "గొసరినవేడ్క ముద్దుఁగొనఁగోరి ననుంగరమంటిలాగున
క్కుసుమశరాసనప్రధితఁకోమలమూర్తిని శ్రీధరాఖ్యు నే
కనరకయున్న నివ్వు డరఁగంట మరుం బనిగొందునేగదా
వినపుతలంపుదోచి నను ♦ బేలనుజేసెగదమ్మ నెచ్చెలీ !

గీ॥ భూరిరసమంజరీనామఁపుస్తకంబుఁ
బరనఁజేసెడివేళఁ దత్పజ్జులపుర
శ్రీధరాక్షరమయములై ♦ చెలగి నాదు
కన్నులకు వాని రూపంబు ♦ గానఁజేయు

ఉ॥ నావిరిదండ నంది యెలఁనాఁగ వరించెను నన్నటంచు మో
నావశచిత్తుడై యవధి ♦ నాత్మదలంపక జన్మనుండు దా
నావిధిఁజేసెఁ జేయఁదగ ♦ దంచును భావివివాహ కార్య దీ
క్షావధినచి యీపగిది ♦ నగ్గలపుక వగఁ జెందితిఁచెలీ !

గీ॥ ఆ మనోజ్ఞాంగసౌవవం ♦ బా పెడంద
కన్నఁగవబెడంగా ముఖఁకంబకాంతి
వానికేగాక కలదె యెవ్వారికైన?
వలచి విడుతురె భువి నెట్టి ♦ నలఁతలైన?

ప్రణయసౌరభము.

క॥ తనముద్దుటుంగరమ్మను
ఘనముదమున నాదుఁవేల్చిఁ ♦ గై నేసిన య
య్యనువమరూపుఁడు నాచే
సిన జేత నెడంద నెటుల ♦ జింజించు నొక్కో?

గీ॥ లాలదులంగోయ గాఁగాల ♦ కరుగనేల
తరలిరాకుండఁ బొవరింటఁ ♦ దడయనేల
గీతముంబాడ మదిఁ గోర్కె ♦ శేరలనేల?
యరయ నన్నియు దైవభావంతరములు.

సీ॥ కపురంపువిడెముఁ దోరపురాగమున వాని
కందించుసిరి నన్నుబొందునొక్కొ
బిగిక్కాఁగిటక వాని ♦ ప్రేమారగ వసింపఁ
జేయుభాగ్యము నన్ను ♦ జెందునొక్కొ
తమివాని చెక్కుటద్దముల మాటి కిన్దొక్క
సిరినాదు మునిపంట ♦ వఱలునొక్కొ
తత్పదాబ్జముల మెత్తఁగ నొత్తుభాగ్యంబు
మచ్చయయుగమున ♦ మసలునొక్కొ

చ తు ర్థ వీ చి క .

గీ తనిదిరిరని నోక్కలు • దందడింప

నను విచిత్రియ్యులై న బంధములఁజేల్పఁ
బరవశతనాంది కనులతొప్పల మొగుడ్చు
కలిమి క్షానాకో నాదు • కన్నునోయి.

నీ పెరిమంబు, పిల్లలెఁమ్మెరవీచుచో వృద్ధిఁ

బొందుగాయని తలఁపోయలేదు

వలపు, మాగిన మావివండ్ల భుజించుచోఁ

బెరుఁగుగాయనుచు భావింపలేదు

తలపు, లారామభూస్థలి విశ్రమించుచోఁ

బొడముగాయని తలఁపోయలేదు

వరిరంభణము, లతాఁ తరుమైతిఁగాంచుచో

నేర్తుగాయనుచు చింతింపలేదు

గీ కాని నకలము మది గురుఁమైన కతన

నొక్కపెట్టునఁ బ్రబలి పైఁకులుకునపుడు

శ్రీధరామలమూర్తి వీక్షించుచుందు

సఖయ! మెటులబ్బు వానిగేస్తంబు నాకు?

ప్రణయ సౌరభము.

గీ॥ అసపు దనుఁగుఁగ త్తయ దరఁహాసచయత
రంగితాననయై హృదయంగమముగ
“నెచ్చెలీ! యేల చింతింప? • నేడొ రేపా
యతనిఁ గవగూడపు నిక్క” • మనుచుఁ బలుక.

ఉ॥ యంతకుమున్న వచ్చి “యొకఁ యంతలతాంగులచందమేనువీ
క్షింతునుగాక వేళఁ బరికించి తదీయవచస్సులం బ్రసం
గింతునుగాక” యంచు నవఁగీర్ణగుణుండు నుళెర్చ యెంచి త
త్కాంతవనస్థమంజులలఁ తావృతశాఖమఱుంగు జేరియున్.

గీ॥ వారిసంభాషణమ్ము సర్వహృద్ వినియు
సమయ మిదె యంచు తలఁచి సఁసంభ్రమముగ
వారిపొదరింటి ముందటిభాగమందు
నిలుచువానినిఁ గాంచి రాజలజముఖులు.

చ॥ కని యితఁ డెవ్వఁడో నవవికస్వరమూర్తి యిటేల కాననం
బున కరుదెంచెనో? విమలమూర్తిని శ్రీధరు నెచ్చటెనఁదా
గనుఁగొననోయెఱుంగఁదగుఁగా యనియెంచి లతాంగి నీల
వాని సతిధిపూజఁ దన్ని తనఁ నేర్పినచొప్పున వాని కిట్లనున్.

చ తు ర్థ వీ చి క .

ఉ॥ ఎక్కడివాడవయ్య యెట • కేగెదు నీయభిధానమందు నే
యక్కరముల్ సెలంగజన! నాన్వయమెయ్యదినిన్నఁగాంచుచో
నక్కటికంబు నాహృదయమందు జనించెను త్వచ్చగిత్రిము
న్నిక్కముగాగఁ దెల్పుము మనీషివరంస! శుభంబు నీ కగుగా.

గీ॥ అనవుడు సుశర్మ యాపల్కు • లాలకించి
యాపె సమ్మోహనాశృతి • కబ్బురపడి
“యీసతికి శ్రీధరుండు హృదీశుఁడైనఁ
బసిడికిం దావియబ్బినవగిది కాదె?”

గీ॥ అని తలంచి సందేశవాక్యముల సతికిఁ
దెలుపుటకుమున్న హితునిఁ గీర్తింపనెంచి
గురునయాధీతసంస్కృతోద్ధరవివేక
వాక్సణితి నిట్టు లారాయఁబారి పలికె.

చ॥ అలరుబురంబు మోహనసమాఖ్యనొకండు ధరామరావలీ
నిలయుము శ్రీనివాస మవనీజలతాతతకేళికావనీ
కలితము వద్కనంచయవికాసితచారుసరోవరాగతా
నిలపరిసారమంజులము • నిస్తులసౌధసమంచితమ్మునై.

ప్రణయసారము.

గీ॥ అందు నివసించుచుండు నిరంతరమ్ము
రాజనా జేశ్వరీకృపాపాప్తనిఖిల
వైభవమై పద్మజాన్వయః వారిసోముః
దంబుజాంబకశుల్యగూః పాంచీకుండు.

గీ॥ ఘనతరాంగ్గేయపాలనః కారణమునః
గరిగ మాధులు భూనిచః క్రమునకెల్ల
దేశకాలాదిరస్థితిః • దివ్యరకున్న
జనులు నిందితు రెట్టి సజ్జనునినైన.

ఉ॥ చిన్నతనంబునం బరనః సేసెను వేల్పు తెలుంగు బాసలం
దెన్నికఁగొన్నకబ్బముల • నన్నిటినో యవనాంగ్గసత్కలా
భ్యున్నఁబొందె నావల నః హూయనిపెద్దలుమెచ్చ బుద్ధినం
పన్నుఁడు శ్రీధరాఖ్యుఁడు సుమంగళ కార్యకరుండు సమ్రాటఁ.

మ॥ నిదురనేకల్కాని తెల్లవాలుటకుమున్నే శ్రీరమాదేవిసక
హృదయాంభోజమునకన్మరించికొలనిన్నిత్యాంబుకేళికరచిం
చి దినేశార్ఘ్యము బత్తినిచ్చి గృహముంజేరక వెసంబోవుచో
సదనప్రాంగణరాజ నిల్చి సతు లాశంజూతు రాసుందరుక.

చ తు ర్థ వీ చ క .

ఉ॥ బాసలనంగ నారసిఁగఁ ♦ బ్రాణనమంబులు దత్ప్రబోధనా
యాసముకింత గానము, నితాంతరక్షిమల నిల్వఁబోవ నం
త్రాసములేడు, నీతు లదుఁదిఁబుగఁ దెల్పును, వహ్వరేయువ
న్యాసమునఁ దదాచరణమందనము నుడెయూడలంపఁగఁ

ఉ॥ పూనిన భవ్యకార్మచయము నివ్విడఁబోడు జయోవలబ్ధికెం
తేని పరిశ్రమంపడును ♦ నిక్కముమీటి ప్రగల్భవాక్యనం
తానముఁబల్కఁబోవఁడు నితాంతదయఁబరికించుబీదలుం
గాని మత్తెట్టివారయినఁగాని తమంతటఁ దన్ను వేడఁగఁ.

మ॥ కలముంబూని రచించు నేకఘటికాకాలాంతరాత్యంతని
ర్మలధారాయుతపద్యసంగ్రహితశుభతావ్యముఁ నాల్లుబా
సలలో, వీనులకింపుగాగ కృతసంస్కారైకగానస్వరం
బుల నిచ్చాగతిఁబాడు నారసిఁగుఁడాభూదేవపుత్రుండొగిఁ.

సీ॥ తనతండ్రి గడియించి ♦ దాచిపెట్టిన సొమ్ము
పదికోట్లకుం బైన ♦ వఱలాచుండఁ
దనతాత యార్జించి ♦ తిసరిఁజేసిన మాన్య
ములులక్షలన్నించి, యలరుచుండఁ

ప్రణయసార ఛటు.

దనజీరగాంధుః ప్రభృతవేద్యః బాలింపః
పశునంతతులు వేలు ♦ బరఃగుచుండః
దనతల్లి యన్నప్రదాన మింటికి బంధు
పులను నూర్లకునూర్లః ♦ బిలుచుచుండః

గీ॥ తనపరిజ్ఞాన మార్యసంతానమునకు
భ్రమలదొలగించి వెల్లునంబరము గొలువః
బ్రథితసత్కీర్తిమంతుడై ♦ పరఃగుచుండు
శ్రీరమాలాలచిత్తుండు ♦ శ్రీధరుండు.

గీ॥ అతనిచెలుండ సుశర్మనామాంకితుండ
వరఖిరించ్యన్వవాయుండ ♦ సరసిజాక్షి!
నీవతనిఁ గేళివనమున ♦ నివిడిచిచనిన
నాటఁ గోలఁ గృశించు విన్ననువుడక్కి.

స్త్రీ॥ విహరింపబోడు నస్సిహితమంజులతరో
ద్యానకాంతారమాగ్ధాంతరములఁ
జరియింపబోడు పాండురపూర్ణచంద్రికా
విలసితనక్తవేళలఁ గడంగి

చ తు ర్థ వీ చి క .

వినబోడు శారితాఃపికకీరకలకంఠ

కులకంఠమంజులఃకూజితముల

ధరియింపబోడు విఃస్ఫురదంశుమాలికా

రమణీయపుష్పహారముల మెడను

గీ॥ కటకటా! యెట్టివేళ నిం ధ గాంచినాడొ

యవియివియటంచు నేను వే ధ యనగనేల

నరసింహా! నీ నామసంస్కరణదక్క

మాబుధోత్తముః డిచ్చగింపడు జగమ్ము.

గీ॥ భవ్యతావక దర్శనఃప్రాప్తిలేమి

నతనియెదతమ్మి వికసింపదయ్యె గాన .

నహరహంబును వాయుహార్ష్యముల నతఁడు

బంధనము నేయుచుండును ధ వరవళతను.

గీ॥ నిన్నుఁ జేపట్టఁగా మది ధ నిశ్చయించి

ఘనతరోపాయముం బొడఁగినలేక

తరుణి! న క్తందివమ్ము భేదంబులేక

శ్రీరమాదేవి నతఁడు పూజించుచుండు.

ప్రణయసారభము.

గీ॥ అతఁ డిట్లుడు చాల ధర్మశాఽలాభిధాన
హర్మ్యమందుండి నీసేమ • మడిగె మఱియుఁ
దనకు మాటుగ వాఁకొను • మనుచు నాకు
కొన్నినుచులను దెల్పెనో • కొమ్మ! యిటుల.

య॥ 'నినుదొక్కొక్కదియాదిగానిమునముల్ • నిక్కంబుగాగంటల
య్యెనుగంటల్ పరికింపజాసలులయియెం • తేదుర్భరంబయ్యెనో
వనజాలేక్షణ! నిన్నుఁదక్క మఱిసంభావింప నెన్నండు త్వ
ద్దనబాహుపరిరంభణావృతుని నన్గొనింపవే మొక్కెదన్.

య॥ మునునాపైఁగల ప్రేమఁబల్కితివిసంపూర్ణంబుగానంతమా
త్రసవిశ్వాసయుతుండ నెయమలవైఁ • తాచణ్యమెయొప్పుత్వ
ద్దనలావణ్యపయోధిలోన మునుఁగం • గాయత్నముల్ సల్పుచుం
టిని కామార్తుఁడనాచు భవ్యగుణపేఁటి! నన్నుకాపాడవే.

గీ॥ నిర్మలప్రేమ నీరధి • నిస్తరింప
భూరిమేధావ్యయంబుఁ దెంపుగ నొనర్చి
సాహసాశాప్రకామహర్షములతోడఁ
దరణిఁ గట్టితి దానిపై • తరలిరమ్మ!"

చ తు ర్థ వీ చి క .

గీ॥ కాన తరితీపు సీయంగ • గాదు నీకు
శ్రీధరుని నెయ్యమును నమాఁజ్జింపవేని
నకియ! నీమేనఁగల యెల • జవ్వనము వ
నానఁ గాచిన వెన్నెల • యానఁనుమ్మ!

చ॥ అనుచు సుశర్మవల్కు దరఁహానతరంగతరంగితాస్వయై
వనజదళాక్షి నీల యిటువాకొనె నాతనిఁ గాంచి "ధీవరా!
భువవిరహానలంబునను • గ్రాగిననామది నాదుప్రాణమి
త్తునిగుణవర్ణనాదుల నఁగోయముఁ జల్లి శమింపఁజేసితె.

గీ॥ చంద్రగిరినాగ్ని రువు నంపగ్గ మొదవఁ
గునలయమనోన్మరాగంబు • గొంపెవడునె?
అటుల శ్రీధరు దృష్టి నాఁయందుఁ దనర
నాయెడఁద రేకులె త్తదే • న్యాయవిజ్ఞ!

చ॥ చెప్పెడిదేము? నాహృదయ • సీమజనించినకోర్కెయేచి న
న్నిప్పటి కిప్పుడే చని హృదీశుని శ్రీధరుఁ గూడుమంచుతా
జెప్పును గాని వేరొక విశేషము గద్దు వివాహకార్యపుం
జొప్పుఁదలంపరోధమయిఁసూడగుచున్నదిదానికెంతయుఁ.

ప్రణయసారభము.

మ॥ వరపాణిగ్రహణోర్స్వావధిని నే • భావించి యానాఁడు నా
కరముం బట్టినవాని జవ్వను లనఁగ్గంజాతవత్రాక్షు శ్రీ
ధరు నారీతిఁ దిరస్కరించి చని విఁద్యాసారభాఘ్రిణత
త్పరమా మత్స్రియబంధువర్గమునకఁగ్గంజప్రమోదమ్మునన్.

గీ॥ ఈ యుదంతము నకలము • నలుకవటచు
నంగి వారలు సమ్మోద • మందివేగ
మరని॥ న్నాకుఁ బరిణయం • బాచరింప
నిశ్చయముఁ జేసికొనిరి నిర్ణీద్రమశులు.

గీ॥ ప్రధితజనుల సహాయసంఁరంభ మొదవఁ
గార్వనిచయాంతరాయసంఁగతభయంబు
లింక మమ్మెట్లు బాధించు • నిదియె కాదె
యార్వకుత్సితలందైన • యంతరమ్ము ?

చ॥ ఉరుతరపుణ్యకార్యరచనోజ్వలితాభినవప్రభావ ! త
చ్చరణ సరోజపూజనవిఁచారము మామకచిత్త మన్యముం
బొరయు నెయెట్టిసందియముఁబొందకు మెల్లిశుభోదయంబగున్
ద్వరితమె పోయి మీబుధవఁతంసునకీశుభ వార్తఁదెల్పుమి॥

చ తు ర్థ వీ చి క .

గీ॥ నాపుడు సుశర్మ తత్కార్య • నైపుణమున
కేంతయు సంతసించి యయ్యింతతోడ
పెడలి వచ్చెదనని చెప్పిపెళ్ళనంత
నెలతైకైదండఁ గొని నీల • నిర్లమించె.

చ॥ అరడటుతోంటిమూర్గము నెయింటివెనంగడుజాలనున్న ఆ
యరకలధాతసాధశిఖరాగ్రతలంబున కేగి మిత్తునిం
గురికకవుంగిలించి మఱిఁగొమ్మనుడుల్ వచియింపుచుండనా
రరమగు గేజమడగఁ బఠంగుడు బళ్ళిమవారిధింబడెన్.

గీ॥ అటుల నారేయి వారలయ్యతివమిన్న
గొనబుకరఁ జెప్పకొనుచును • కూర్కుఁజెంది
కుక్కుటంబులు గొక్కొక్కొక్కోయటంచుఁ
గూయ మేల్కని పరదేవిఁగొలుచుకొనుచు.

దావుననె పాటునేటికఁ • దరలి నియతి
స్నానసంధ్యాద్యనుష్ఠాననద్విధులను
దీర్చి తొలిమేడకరుగంగఁ • దిగ్గభాను
డల్లనల్లనఁ దొలిదెస • నవతరించె.

ప్రణయసారభము.

ద్విపద॥ అట నీల నిజనిలయమున కరిగి
శ్రీధరాధులయున్నిఁ జెప్ప నాప్తులకు
పారంత నాహ్వానపత్రిక నొందు
పొసి యిర్వరఁ బాటులంబిల్పి దీని
ధర్మశాలాస్థ శ్రీధరునొసంగి
వాని నర్చింత నుభయమునఁ జో మీరు
తో గొదిటంచు నంతోపిరిఁ దెలువ
వల్లెయం చని పల్కిపాటు లిర్వరును
మోటారుబండి నమ్ముదమార నెక్కి
సరభసంబున ధర్మశాలకువచ్చి
మిత్రద్వితీయుని • మెచ్చి శ్రీధరుని
యాహ్వానపత్రిక • నర్పించునంత
నతఁడు దానిబఠించి • హర్షంబువిరియ
వారి నన్నానింపఁ • బాటులిట్లనిరి.

ఉ॥ “జాగౌనరింప నేల యికసజ్జననత్తమ! శ్రీధరా! త్వదీ
యాగమనంబు నెంచి యెదురారయుచుండుకృపివాహకార్యదీ
క్షాగతపౌరబంధు హితులందఱుఁగాన మోటారుబండిలో
వేగ మె కూరుచుండుఁ డతివేలజవాంచిత మిద్దీ” నావుడు ॥.

చ తు ర్థ వీ ది క .

గీ॥ శ్రీధరుఁడు నీలమతికి హఃస్మించి మించి
తనమనఃభీష్టకార్యనంధానమునకు
మూలకారకుఁడౌ తన • ముద్దుచెలినిఁ
గాంచి దృష్టిల సంజ్ఞఁ గావించుకొనఁచు

కోరికలు రేకులెత్త మొటారునందు
గూరుచుండెను విప్రులఁగూడి, పిదప
బయలుదేరెను మోటారు • బండివడిగ
కూర్చిచెలికాని సైగను • గుర్తొంటి.

ఉ॥ వేగజతానిలంబును నవీనవయోవిధ వోజ్వలంబు న
శ్వాగమభివ్యలక్షణసమంచితముగా గమనప్రభేదశి
క్షాగణనీయభావశుభిఁగంబు శకోద్భవముగా సితాశ్వముగా
మైగలుపాట నెక్కిచనె • మానధనుండు నైశర్మదానితోక.

గీ॥ అంత నతివేగమాననె కళ్యాణపురముఁ
జేరవచ్చెడి వారి నీక్షించి విష్ణు
శర్మతనవెంట బందాగుల్ • సాగిరాగ
శ్రీధరాదుల కెదురేగి • నేచు మడిగి

ప్రణయసౌరభము.

నబహుమానమ్ముగా వారి ♦ సత్కరించి
ప్రథితమంగళవాద్య నిన్వనము నెఱయ
ఛాందసుల్ స్వస్తిపాఠముల్ ♦ చదువుచుండఁ
దోడుకొనివచ్చి భూషితఃపూరణమునఁ

దన నికేతనమున న శ్రీధరుని విడిచె
బెండ్లికొమరుని కనులకు ♦ విందుగాగఁ
గాంచి నీలకుదగు మనఃకాంతు డనుచు
నచటి యాబాలగోపాల ♦ మలరె నవుడు

పూర్వపరిచయ విజ్ఞానములు సెలంగ
శ్రీశుండు సుశర్మ కలసి భాషించుకొనిరి
పిదప శ్రీశుండు లగ్నంబు ♦ గదిసె ననుచు
గంకణముల వధూవరకరములకును

గట్టె నభ్యంగనాది మంగళవినోద
విధుల యభ్యంతరము దీర్చి ♦ వెలదు లేచి
వారల నలంకరించి రప్పట్టునందు
ముదము దళుకొత్తై బ్రతిజీవిమోమునందు.

చ తు ర్థ వీ చి క .

మ॥ అనుగుంజట్టలు రా వసూవరులనూ॥నానందకౌతూహలా
న్మనులై మంగళ వాద్య రావము పురిగ॥మాత్రోక్తియ శ్రీవేంకటే
శుని దేవాలయమటవస్థలి॥ బల్ సొంపారు మోటారులో
జని రాపోకడ చూచువారిలకు నాసాదించె నమ్మోదమున్.

గీ॥ చని పురోహితనిద్దిష్టసాంద్రభద్ర
పీఠము లలంకరించినపిదప బుధులు
మంత్రపూర్వకములఁ గొన్ని • తంత్రములను
నడపి రంతఁ గళ్యాణలగ్నంబు గదిసెఁ

బసిఁడి కమ్మి నెనఁగు మధువర్క మొనగి
శ్రీధరుని కోమలాంఘ్రిరాజీవములను
చలువపన్నీటితో విష్ణుశర్మ కడిగి
కోరి యాతనికిం గన్య • ధారవోసె.

చ॥ గొనములపోవు శ్రీధరుఁడు॥గొమ్మగళంబుననంబికాపదా
ర్చననిపుణములౌ తనకరముల మంగళనూత్రమేచి క
ట్టినతటిదోఁచెన్తగఁగడిందివి కానమపూర్వమాపెమో
మునజెలియుందదీయగళముంగ... సెసెనుపుష్పమాలచే

ప్రణయసౌరభము.

సీ॥ తలఁబ్రాల్చి వల్లెరఁములఁదెచ్చి వారి కి
రుగలంతుల నునిచె • సకియయోర్తు
బుడ్లిచూగును చెదిరి • విసదన్నగా రహ
స్యఁబ్రమాటలందెల్పె • నలివయోర్తు
“అలఘుధీచాకచఃశ్యముఁ జూపవలెనీల”
యని పల్కె జంద్రబింబాన్యయోర్తు
“అటవిలోమగనిఁద్రోయటనైన పోడి మీ
వృష సూపుమీ” యనెఁముగుడయోర్తు

గీ॥ “కొరి వరియించుటందైన • గొప్పదనము
నివుడు వెలిజేయవే” యనె • యింతియోర్తు
“దులము పరువున కిసుమంత • కొఱఁతలేక
మెలఁగవలె నీల !” యనిపల్కె • నెలఁతయోర్తు.

గీ॥ ఇటుల ముత్తైమపులు హెచ్చఁరింపుచుండ
ముసిముసినగవు మోముల • మోసులెత్త
నొండొరుల మించు కొరిక • లువ్వుతిల్లఁ
గొనరి తలఁబ్రాల్ వేఁ బోసి • కొనిరివారు.

చ తు ర్థ వీ చి క .

చ॥ తమవని పేంక తుళకలఁధాతసుధామలపాండురాంశుమ
త్సదనముఁ జాట్టివచ్చి నఁదంపతు లాప్తహితానుజీవికుల్
ముదమున వెంటరాఁగగృహమున్వనఁ జేరిరివారికై దువుల్
సదమలరుచ్యభోజ్యములఁనంతటి నామెతఁ బెట్టి రాదటకా.

గీ॥ భోజనానంతరమునఁ గన్వరవువిడెము
లొకరికొక్కరు లీలమై • నొనఁగికొనిరి
దంపతులు, వారి కారేయిఁ • దర్శమార
శోభనంబయ్యె నత్యంత • వైభవమున. •

గీ॥ అచ్చట ద్విరాత్రములు నిద్ర • లై నపిదపఁ
గోరి కామించినట్టి యాఁకొమ్మతోడ
ననుఁగుఁ జెలికానితోడ హాయంబుతోడ
నిజపురికి శ్రీధరుఁడు వేనిర్గమించె.

ప్రణయసారథము.

గీ॥ నాటగోర నామధునము ♦ నవ్యనైక
భాగభాగ్యానభవములఁ ♦ దోగితేలి
ప్రణయసారథవాసిఠ ♦ ప్రధితచిత్త
మగుచు కాపురముంజేయ ♦ నలరె ముదము.

శ్లో. శ్లో. శ్లో.

For Copies apply to —

Hari Ramalinga Sastri,

KALAVAPAMULA,

KATUR POST,

Kistna Dist.

